

Feiten en cijfers over slikproblemen

Een slikprobleem – in vaktermen slikstoornis of orofaryngeale dysfagie* genoemd – is een stoornis van het veilig en efficiënt kauwen en slikken van vocht en voeding. Dit geeft twee verschillende problemen: moeite om het voedsel (te kauwen en) door te slikken of verslikken in vocht of voeding.

De gevolgen kunnen zijn:

- onvoldoende kunnen eten en drinken, waardoor onbedoeld gewichtsverlies, ondervoeding of vochttekort ontstaat;
- hoesten en benauwdheid door verslikken, met een risico op longontsteking bij mensen met een verminderde weerstand;
- afhankelijkheid van zachte of vloeibare voeding of sondevoeding.

OORZAKEN

Slikstoornissen zijn geen aandoeningen die op zichzelf staan. Ze zijn altijd het gevolg van een ziekte of beschadiging en kunnen op alle leeftijden voorkomen.

De belangrijkste oorzaken bij volwassenen:

- beroerte en hersentrauma
- hersenziekten (neurodegeneratieve ziekten),

* Ook slokdarmproblemen worden slikstoornissen genoemd, maar die kunnen niet met logopedie worden behandeld en worden hier daarom niet verder besproken.

zoals ziekte van Parkinson, atypische parkinsonismen, multiple sclerose (MS), ziekte van Huntington, Amyotrofische Lateraal Sclerose (ALS), gevorderde dementie;

- spierziekten (neuromusculaire ziekten), zoals myotone dystrofie of myasthenia gravis;
- hoofdhalstumor, zoals tumor in de tong, mondholte of keelholte;
- longziekten, zoals COPD of langdurige beademing op een intensive care-afdeling;
- reumatische aandoeningen, zoals sclerodermie of syndroom van Sjögren;
- aangeboren verstandelijke en motorische beperking.

De belangrijkste oorzaken bij kinderen:

- te vroeg geboren (prematuuriteit)
- aangeboren hersenziekte (cerebrale parese)
- spierziekten (neuromusculaire ziekten), zoals de ziekte van Duchenne of myotone dystrofie
- syndromen waarbij een vertraagde ontwikkeling kan optreden, zoals downsyndroom
- aangeboren afwijkingen in het mondgebied, zoals een schisis (gehemeltespleet).

HOE VAAK KOMT HET VOOR?

Ongeveer **35%** van de parkinsonpatiënten en ms-patiënten heeft enige of ernstige moeite met kauwen en slikken, maar dat percentage stijgt met de toename van de ziekte-ernst (1, 2).

Zo'n **36%** van de volwassenen met een spierziekte heeft een slikstoornis, zowel bij kinderen als bij volwassenen (3).

Bij **26-40%** van de prematuur geboren kinderen is er sprake van drink- of slikproblemen bij, maar bij een gedeelte van de kinderen is dit van voorbijgaande aard (4).

Afhankelijk van tumorplaats, de grootte van de tumor en de soort behandeling, variëren slikstoornissen bij mensen met een hoofdhalstumor van **40-60%** (5).

Direct na een beroerte heeft **40-70%** van de mensen die de beroerte overleeft een slikstoornis. Bij een derde daarvan is de slikstoornis langdurig of zelfs blijvend (6).

Bij kinderen met een cerebrale parese wordt uitgegaan van een prevalentie van slikproblemen van **50-80%**, afhankelijk van de ernst van de aandoening (7).

De meeste slikstoornissen komen voor bij mensen met een atypische parkinsonisme, ALS en de ziekte van Huntington, namelijk ongeveer **73-100%** (8).

LITERATUUR

- 1 Kalf JG, de Swart BJ, Bloem BR, Munneke M. Prevalence of oropharyngeal dysphagia in Parkinson's disease: a meta-analysis. *Parkinsonism & related disorders*. 2012;18(4):311-5.
- 2 Solaro C, Rezzani C, Trabucco E, Amato MP, Zipoli V, Portaccio E, et al. Prevalence of patient-reported dysphagia in multiple sclerosis patients: an Italian multicenter study (using the DYMUS questionnaire). *Journal of the neurological sciences*. 2013;331(1-2):94-7.
- 3 Knuijt S, Kalf JG, de Swart BJ, Drost G, Hendricks HT, Geurts AC, et al. Dysarthria and dysphagia are highly prevalent among various types of neuromuscular diseases. *Disabil Rehabil*. 2014;36(15):1285-9.
- 4 Hawdon JM, Beauregard N, Slatery J, Kennedy G. Identification of neonates at risk of developing feeding problems in infancy. *Developmental medicine and child neurology*. 2000;42(4):235-9.
- 5 Shune SE, Karnell LH, Karnell MP, Van Daele DJ, Funk GF. Association between severity of dysphagia and survival in patients with head and neck cancer. *Head Neck*. 2012;34(6):776-84.
- 6 Martino R, Foley N, Bhogal S, Diamant N, Speechley M, Teasell R. Dysphagia after stroke: incidence, diagnosis, and pulmonary complications. *Stroke*. 2005;36(12):2756-63.
- 7 Andrew MJ, Parr JR, Sullivan PB. Feeding difficulties in children with cerebral palsy. *Archives of disease in childhood Education and practice edition*. 2012;97(6):222-9.
- 8 Kalf JG, de Wit S. Orofaryngeale slikstoornissen bij neurodegeneratieve aandoeningen. *Tijdschrift voor gerontologie en geriatrie*. 2014;45(5):273-81.